

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΜΕΝΑ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΑΣ

Κύρου Ανάβασις

Κύρια υπόθεση όλου του έργου είναι η διάσωση των Μυρίων υπό την ηγεσία του Ξενοφώντα μετά τη μάχη στα Κούναξα. Πιο συγκεκριμένα:

- στο Α' Βιβλίο εκτίθενται τα σχετικά με τη συμμετοχή των Ελλήνων μισθοφόρων στην εκστρατεία του Κύρου κατά του Αρταξέρξη μέχρι και τη μάχη στα Κούναξα.
- στο Β' Βιβλίο εκτίθενται: η δύσκολη θέση των Ελλήνων μισθοφόρων ύστερα από το θάνατο του Κύρου, η εγκατάλειψή τους από τους συμμάχους του Κύρου, ο αποκεφαλισμός των Ελλήνων στρατηγών.
- Το Γ' Βιβλίο περιέχει την πορεία των Μυρίων από το Ζαπάτα μέχρι τη χώρα των Καρδούχων και τα γεγονότα τα σχετικά με την πετυχημένη αντιμετώπιση των συνεχών επιθέσεων των Περσών.
- Το Δ' Βιβλίο περιέχει την πορεία των Μυρίων από τις χώρες των Καρδούχων, των Αρμενίων, των Ταόχων, των Χαλύβων, των Σκυθηνών, των Μακρώνων και των Κόλχων μέχρι την Τραπεζούντα.
- Το Ε' Βιβλίο περιέχει την πορεία των Μυρίων από την Τραπεζούντα μέχρι τα Κοτύωρα.
- Το ΣΤ' Βιβλίο περιέχει την πορεία των Μυρίων από τα Κοτύωρα μέχρι τη Χρυσούπολη.
- Το Ζ' Βιβλίο περιέχει τα εξής γεγονότα: το πέρασμα των Μυρίων στο Βυζάντιο, την ένταξή τους αρχικά στην υπηρεσία του Σεύθη και στη συνέχεια στην υπηρεσία του Σπαρτιάτη στρατηγού Θιβρωνά.

Στα βιβλία Γ'-Ζ' θα μπορούσαμε να δώσουμε γενικό τίτλο «Η επιστροφή των Μυρίων στην Ελλάδα».

Ελληνικά

Είναι το κύριο και το πιο σημαντικό έργο του Ξενοφώντα. Διαίρεται σε επτά βιβλία, στα οποία εξιστορούνται τα γεγονότα από το 411 π.Χ. μέχρι το 362 π.Χ. (μάχη στη Μαντινεία). Πιο συγκεκριμένα:

- στο Α' βιβλίο εξιστορούνται τα γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου από το 411 π.Χ. μέχρι τη ναυμαχία στις Αργινούσες (406 π.Χ.).

- στο Β' βιβλίο ο Ξενοφώντας εκθέτει τα γεγονότα της περιόδου 405-403 π.Χ. (το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου, το καθεστώς των Τριάκοντα τυράννων στην Αθήνα και η κατάλυσή του).
- στο Γ' βιβλίο περιέχονται τα γεγονότα των ετών 401-395 π.Χ.
- το Δ' βιβλίο περιέχει τα γεγονότα της περιόδου 395-388 π.Χ. (πολεμικές επιχειρήσεις του Αγησίλαου στη Μ. Ασία και στην Ελλάδα – Αθηναίοι και Πέρσες εναντίον των Λακεδαιμονίων).
- Τα γεγονότα της περιόδου 389-375 π.Χ. είναι το περιεχόμενο του Ε' βιβλίου. (Ανταλκίδειος Ειρήνη. Προσπάθεια της Σπάρτης να επιβληθεί στην Ελλάδα με την ειρήνη αυτή. Επέμβαση της Σπάρτης στα εσωτερικά της Θήβας· ρήξη ανάμεσα στις δύο πόλεις και συνέχιση του πολέμου).
- Ο αγώνας ανάμεσα στη Σπάρτη και τη Θήβα για την ηγεμονία της Ελλάδας, οι διάφορες συγκρούσεις και η μάχη στα Λεύκτρα, η εισβολή των Θηβαίων στη Λακωνική και η κάμψη της δύναμης της Σπάρτης είναι το περιεχόμενο του Στ' βιβλίου (375-369 π.Χ.).
- Το τελευταίο (Ζ') βιβλίο των Ελληνικών έχει ως θέματα τη συνέχιση του εμφύλιου πολέμου, τις διάφορες συγκρούσεις μέχρι τη μάχη στη Μαντινεία και τα αποτελέσματα των εμφύλιων πολέμων (368-362 π.Χ.).

Απομνημονεύματα

Το έργο αυτό του Ξενοφώντα ανήκει στα Σωκρατικά. Αποτελείται από τέσσερα βιβλία. Σκοπός του συγγραφέα είναι να παρουσιάσει την ηθική υπόσταση και την προσωπικότητα του φιλόσοφου, έτσι ώστε να αντικρούσει τις εναντίον του κατηγορίες. Στην προσπάθειά του αυτή ο Ξενοφώντας μάς δίνει περισσότερες λεπτομέρειες για τη ζωή του Σωκράτη, καθώς επίσης και πολλές πληροφορίες για την οικονομική, πολιτική και κοινωνική κατάσταση της Αθήνας την εποχή εκείνη.

Αγησίλαος

Το έργο αυτό είναι λόγος εγκωμιαστικός για το Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο, τον οποίο ο Ξενοφώντας θαύμαζε και είχε ως πρότυπό του. Για τη συγγραφή του ο ιστορικός χρησιμοποίησε υλικό που είχε μαζέψει για τα Ελληνικά.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Περιεχόμενο του έργου του Θουκυδίδη είναι ο Πελοποννησιακός πόλεμος. Το έργο αυτό καλύπτει τα γεγονότα της περιόδου 431-411 π.Χ. Οι Αλεξανδρινοί φιλόλογοι για λόγους πρακτικούς και μεθοδολογικούς το διαίρεσαν σε οχτώ (8) βιβλία. Διαγραμματικά το περιεχόμενο κάθε βιβλίου είναι το εξής:

- **Βιβλίο πρώτο:** Εισαγωγή, Αίτια και αφορμές του πολέμου, Πεντηκονταετία, Δυνάμεις και τακτική των αντιπάλων και διαπραγματεύσεις πριν από τον πόλεμο.
- **Βιβλίο δεύτερο:** Γεγονότα των ετών 431-428 π.Χ. (επίθεση των Θηβαίων κατά των Πλαταιών, εισβολή των Σπαρτιατών στην Αττική, επιτάφιος του Περικλή, λοιμός, πολιορκία των Πλαταιών από τους Λακεδαιμονίους, θάνατος του Περικλή).
- **Βιβλίο τρίτο:** Γεγονότα των ετών 428-425 π.Χ. (αποστασία της Μυτιλήνης από την Αθηναϊκή Συμμαχία, πτώση της Πλάταιας, εμφύλιος σπαραγμός στην Κέρκυρα, «Παθολογία» του πολέμου).
- **Βιβλίο τέταρτο:** Γεγονότα των ετών 425-422 π.Χ. (τα γεγονότα της Πύλου και της Σφακτηρίας, οι Αθηναίοι στην Κέρκυρα, κατάληψη της Αμφίπολης από το Βρασίδα).
- **Βιβλίο πέμπτο:** Γεγονότα των ετών 422-415 π.Χ. (μάχη Αμφίπολης, θάνατος Βρασίδα και Κλέωνα, Νικίειος Ειρήνη, διάλογος των Μηλιών).

- **Βιβλία έκτο και έβδομο:** Γεγονότα των ετών 415-413 π.Χ. (Σικελική εκστρατεία).
- **Βιβλίο όγδοο:** Γεγονότα των ετών 413-411 π.Χ. (Δεκελεικός πόλεμος, επέμβαση του βασιλιά των Περσών υπέρ των Λακεδαιμονίων, ολιγαρχική μεταπολίτευση στην Αθήνα, αποκατάσταση της δημοκρατίας και ανάκληση του Αλκιβιάδη).

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Προς Άφοβον

Σύμφωνα με νόμο που ίσχυε στην Αθήνα, ο καταδικασμένος μπορούσε να επαναφέρει την υπόθεση στο δικαστήριο, αρκεί να ήταν σε θέση να αποκαλύψει ότι ένας από τους μάρτυρες του αντιδίκου του είχε καταθέσει ψευδώς. Κάνοντας χρήση αυτού του νόμου, ο Άφοβος, που είχε καταδικαστεί ως καταχραστής της περιουσίας του πατέρα του Δημοσθένη, κατηγορεί το Φάνο, που είχε καταθέσει εναντίον του στη δίκη, για ψευδομαρτυρία. Την υπεράσπιση του Φάνου αναλαμβάνει ο Δημοσθένης, ο οποίος αποδεικνύει ότι ο Φάνος είπε την αλήθεια και ότι η καταδίκη του Άφοβου δεν οφείλεται στην κατάθεση του Φάνου αλλά στην κατάθεση άλλων μαρτύρων...

Προς Λεπτίνην

Ο Λεπτίνης, Αθηναίος πολιτικός, λόγω των οικονομικών δυσχερειών της πόλης των Αθηνών, πρότεινε με νόμο την κατάργηση των ατελειών (απαλλαγή από οικονομικά βάρη) που απολάμβαναν μέχρι τώρα οι ευεργέτες της πόλης, γιατί έτσι, κατά τη γνώμη του, κατανέμονταν δικαιότερα τα οικονομικά βάρη. Αυτοί όμως που με το νόμο αυτό θίγονταν αντέδρασαν και ζήτησαν να μην επικυρωθεί ο νόμος. Το γεγονός αυτό έδωσε την αφορμή στο Δημοσθένη να απαγγείλει δημόσια στο δικαστήριο το λόγο του «Προς Λεπτίνην», με τον οποίο τάσσεται εναντίον του νόμου.

Α' Ολυνθιακός

Οι Ολυνθίοι, λόγω της εισβολής του Φίλιππου σε εδάφη της ομοσπονδίας τους, στέλνουν πρέσβεις στην Αθήνα και ζητούν τη σύναψη συμμαχίας ανάμεσα στις δύο πόλεις. Με αφορμή το γεγονός αυτό ο Δημοσθένης εκφωνεί τον Α' Ολυνθιακό, με τον οποίο ζητάει από τους συμπολίτες του να ενεργήσουν άμεσα και αποτελεσματικά για να καταφέρουν αποφασιστικά πλήγματα στο Φίλιππο.

Β' Ολυνθιακός

Επειδή οι Αθηναίοι συνειδητοποιούν την κρισιμότητα της κατάστασης, αλλά από φόβο προς το Φίλιππο δε δραστηριοποιούνται, ο Δημοσθένης εκφωνεί το Β' Ολυνθιακό, με τον οποίο προσπαθεί να ενθαρρύνει τους Αθηναίους και τους υποδεικνύει τι οφείλουν να κάνουν.

Γ' Ολυνθιακός

Οι Αθηναίοι, ύστερα από κάποιες ασημαντες επιτυχίες του δικού τους εκστρατευτικού σώματος και των Ολυνθίων σε βάρος του Φίλιππου, γεμίζουν με χαρά και θάρρος, με αποτέλεσμα να δίνουν την εντύπωση ότι πιστεύουν πως κατέλυσαν το κράτος του Φίλιππου και πως δε χρειάζεται η αποστολή νέας βοήθειας στην Όλυνθο. Η στάση τους αυτή αναγκάζει το Δημοσθένη να ανέβει στο βήμα και να εκφωνήσει τον Γ' Ολυνθιακό, με τον οποίο προσπαθεί να οδηγήσει τους Αθηναίους σε ψυχραιμότερη εκτίμηση των πραγμάτων και υποδεικνύει σ' αυτούς τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αντιμετωπίζουν τα προβλήματα της πόλης.

Περί του Στεφάνου

Ο Κτησιφώντας με ψήφισμά του προτείνει να τιμηθεί και να στεφανωθεί ο Δημοσθένης για τις υπηρεσίες που πρόσφερε στην πατρίδα και τη δημοκρατία μετά τη μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.). Ο Αισχίνης όμως, πολιτικός αντίπαλος του Δημοσθένη, καταγγέλλει το ψήφισμα του Κτησιφώντα ως παράνομο. Ο Δημοσθένης για να υπερασπίσει τον Κτησιφώντα και να αποδείξει ότι όσα αυτός αναφέρει στο ψήφισμά του είναι αληθινά, εκφωνεί το λόγο *Περί του Στεφάνου*. Συγχρόνως κάνει μια ανασκόπηση των πολιτικών στόχων και επιχειρεί να δικαιολογήσει την πολιτική του απέναντι στην Αθήνα και ενάντια στο Φίλιππο και τη φιλομακεδονική μερίδα της Αθήνας. Για το ρήτορα ο Αισχίνης είναι όργανο του Φιλίππου.

Περί των εν Χερρονήσω

Όπως λέει και ο τίτλος, θέμα του λόγου είναι τα γεγονότα της Χερσονήσου (341 π.Χ.). Μ' αυτόν ο Δημοσθένης α) υπερασπίζεται το στρατηγό Διοπείθη, που με τη δράση του στην περιοχή είχε γίνει ενοχλητικός και δυσάρεστος στο Φίλιππο και είχε προκαλέσει τις έντονες διαμαρτυρίες του προς τους Αθηναίους, και β) επιδιώκει να πείσει τον αθηναϊκό λαό να προετοιμαστεί δραστήρια για τον πόλεμο κατά του Φιλίππου. Πρόκειται για έναν από τους ωραιότερους λόγους του ρήτορα.

ΠΛΑΤΩΝΑΣ

Φαίδων

Πρόκειται για έναν αφηγηματικό διάλογο του Φαίδωνα και του Εχεκράτη. Αναφέρεται στη συζήτηση που έγινε ανάμεσα στο Σωκράτη και στους φίλους του μέσα στη φυλακή, την ημέρα που ο φιλόσοφος θα έπαιρνε το κώνειο. Έχει για θέμα την αθανασία της ψυχής και τη θεωρία της ανάμνησης.

Πολιτεία

Το έργο του Πλάτωνα *Πολιτεία* διαιρείται σε δέκα (10) βιβλία. Το περιεχόμενό τους είναι το εξής:

- στο Α' βιβλίο εξετάζεται η έννοια της δικαιοσύνης.
- στα βιβλία Β'-Δ' καθορίζεται η μέθοδος για τη διερεύνηση του προβλήματος, καθώς οι κοινές αντιλήψεις για τη δικαιοσύνη έχουν αντιφατικό χαρακτήρα· στη συνέχεια επιχειρείται γενετική ανάλυση του σχηματισμού της πολιτείας.
- η θεμελίωση της ουσίας της πολιτείας στην ενόραση της ιδέας του αγαθού είναι το περιεχόμενο των βιβλίων Ε'-Ζ'.
- στα βιβλία Η' και Θ' γίνεται λόγος για την παρακμή της πολιτείας και δίνεται λύση στο γενικό πρόβλημα.
- τέλος στο Ι' βιβλίο καταδικάζεται η καλλιτεχνία και αναφέρονται οι ανταμοιβές της δικαιοσύνης.

Γοργίας

Ο λόγος αυτός ανήκει στα «πρώιμα» έργα του Πλάτωνα. Γράφτηκε λίγο μετά το θάνατο του Σωκράτη. Πρόσωπα του διαλόγου είναι ο Σωκράτης, που διδάσκει ότι μόνο η αλήθεια, η δικαιοσύνη και η αρετή πρέπει να είναι ο κανόνας της ανθρώπινης ζωής, και από την άλλη οι εκπρόσωποι της σοφιστικής ρητορικής Γοργίας, Πώλος και Καλλικλής, που υποστηρίζουν ότι η δύναμη είναι το δικαίο και η ηδονή το αγαθό. Πρόσωπο του διαλόγου επίσης είναι και ο φίλος του Σωκράτη Χαιρέφοντας.

Συμπόσιο

Ανήκει στα κορυφαία έργα του Πλάτωνα. Το περιεχόμενό του αναφέρεται στον έρωτα. Το έργο γράφτηκε το 285 π.Χ. περίπου.

ΛΥΣΙΑΣ

Κατά Επικράτους

Ο Επικράτης και οι συμπρεσβευτές του κατηγορούνται ότι όταν επικράτησαν στη διοίκηση των πραγμάτων της Αθήνας έδειξαν ασυγχώρητη αδιαφορία για το δημόσιο χρήμα, με αποτέλεσμα οι άρχοντες να το κλέβουν και οι ίδιοι να δωροδοκούνται.

Κατά Αγόρατου

Ο Αγόρατος, ένα πειθήνιο όργανο των Τριάκοντα, κατηγορείται ενώπιον του δικαστηρίου της Ηλιαίας για το φόνο του ταξιαρχου Διονυσίδωρου την εποχή που το πολίτευμα της Αθήνας ήταν ολιγαρχικό. Πιο συγκεκριμένα ο Διονυσίδωρος, μαζί με άλλους στρατηγούς και ταξιαρχούς, ήπια το κώνειο, γιατί, σύμφωνα με την προδοτική κατηγορία του Αγόρατου σε «στημένη» δίκη, εναντιωνόταν σε συμφωνία του Θηραμένη, ενός από τους επικεφαλής των Τριάκοντα. Την κατηγορία κατά του Αγόρατου αναπτύσσει ο αδερφός του Διονυσίδωρου.

Υπέρ του Ερατοσθένους φόνου απολογία

Κάποιος φτωχός γεωργός, ονόματι Ευφίλητος, ύστερα από θετικές καταγγελίες, συλλαμβάνει επαυτοφώω τη γυναίκα του σε ερωτική σκηνή με τον πλούσιο αλλά διεφθαρμένο Ερατοσθένη και τον σκοτώνει. Οι συγγενείς και οι φίλοι του δολοφονημένου οδηγούν τον Ευφίλητο στο δικαστήριο με την κατηγορία της διάπραξης «εκούσιου φόνου». Αυτό το περιστατικό στάθηκε η αφορμή για τη σύνταξη του λόγου αυτού, στον οποίο ο Λυσίας παριστάνει τον Ευφίλητο να απολογείται και να επιχειρηματολογεί υπερασπιζόμενος τον εαυτό του.

Κατά Αλκιβιάδου Α'

Ο Αλκιβιάδης, ο γιος του διάσημου Αλκιβιάδη, κατηγορείται ότι το 395 π.Χ. στην Αλίαρτο της Βοιωτίας, ενώ τοποθετήθηκε για να πολεμήσει στην τάξη των οπλιτών, από δειλία υποχώρησε στους ιππείς.

Υπέρ των Αριστοφάνους χρημάτων

Ένας φίλος του Κώνωνα, Αριστοφάνης στο όνομα, έπεισε τους Αθηναίους να αποστείλουν πλοία και χρήματα για βοήθεια του βασιλιά της Κύπρου Ευαγόρα εναντίον του μεγάλου βασιλιά των Περσών. Η επιχείρηση όμως απέτυχε· ο Αριστοφάνης συνελήφθη με την κατηγορία της εξαπάτησης του λαού με ψευδείς υποσχέσεις και θανατώθηκε. Κάποιος δημαγωγός πρότεινε τη δήμευση της περιουσίας του Αριστοφάνη. Η περιουσία όμως αυτή βρέθηκε να ανέρχεται σε τέσσερα μόνο τάλαντα· γι' αυτό και κατηγορήθηκαν οι συγγενείς του ως κλέφτες μεγάλου μέρους της περιουσίας αυτής. Ο γιος του Αριστοφάνη με το λόγο αυτό υπερασπίζεται την τιμή του πατέρα και την περιουσία του· αποδεικνύει την αφλοκέρδεια του πατέρα του για χάρη του δημοσίου, ότι διέθεσε την περιουσία του στην εξυπηρέτηση της πατρίδας και μόνο και ότι δεν πήρε δημόσια χρήματα.

Κατά Φίλωνος

Με το λόγο αυτό, ο οποίος εκφωνήθηκε με αφορμή τη δοκιμασία του Φίλωνα ως βουλευτή, κατηγορείται ο Φίλωνας ότι υπήρξε κακοήθης και ανάξιος και προτείνεται να μην

εγκριθεί από τη βουλή των Πεντακοσίων, γιατί συμπεριφέρθηκε με αισχρό τρόπο απέναντι στην πόλη και στους ηλικιωμένους.

Επιτάφιος

Ο λόγος αυτός γράφτηκε προς τιμή εκείνων που έπεσαν στο Λέχαιο της Κορινθίας (387 π.Χ.). Το λόγο εκφώνησε ο Αρχίνος, που είχε εκλεγεί από τους Αθηναίους γι' αυτό το σκοπό. Μεταξύ άλλων σ' αυτόν υποστηρίζεται ότι η ηγεμονία της Ελλάδος ταιριάζει μόνο στους Αθηναίους.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

Περί Αντιδόσεως

Ο Ισοκράτης το 356 π.Χ. έχασε μια δίκη «περί αντιδόσεως» (άντιδοσις ονομαζόταν η διαδικασία της ανταλλαγής των περιουσιών μεταξύ δύο εύπορων πολιτών, με την οποία εξασφαλιζόταν πρακτικά η ανάληψη μιας λειτουργίας –εδώ της τριηραρχίας– από τον πλουσιότερο πολίτη). Με αφορμή τη δίκη αυτή, δύο χρόνια αργότερα, συνέθεσε το λόγο «Περί αντιδόσεως» σ' αυτόν παρουσιάζει κάποιο Λυσιμαχο να τον κατηγορεί για διαφθορά των νέων και για εκμετάλλευση της ρητορικής του τέχνης, και τον εαυτό του να απαντά στην κατηγορία αυτή. Το περιστατικό όμως αυτό είναι ανυπόστατο, γι' αυτό και ο λόγος θεωρείται πλαστός.

Αρχίδαμος

Ο Ισοκράτης στον Αρχίδαμο παρουσιάζει τον Αρχίδαμο, το νεαρό βασιλόπαιδο και διεκδικητή του σπαρτιατικού θρόνου, να μιλάει στη Βουλή της Σπάρτης και να προσπαθεί να πείσει τους Σπαρτιάτες να μη δεχτούν τον όρο της ανεξαρτησίας της Μεσσηνίας από την πατρίδα τους, αλλά να ταπεινώσουν τους Θηβαίους, τους ιδρυτές της πόλης αυτής (της Μεσσηνίας).

Περί Ειρήνης

Πρόκειται για πολιτικό λόγο τον οποίο ο Ισοκράτης δεν εκφώνησε αλλά έγραψε πιθανόν το 356 π.Χ. με στόχο να επιδράσει στην πορεία των πολιτικών πραγμάτων της πατρίδας του. Πιο συγκεκριμένα με το λόγο αυτό προτείνει στους Αθηναίους να κάνουν ειρήνη με τους επαναστατημένους συμμάχους τους και τους συμβουλεύει να αναθεωρήσουν την πολιτική τους.

Φίλιππος

Ο λόγος αυτός ανήκει στους συμβουλευτικούς. Γράφτηκε το 346 π.Χ. μετά την οριστική υπογραφή της Φιλοκρατείου ειρήνης. Με το λόγο του αυτό συμβουλεύει το Φίλιππο, το βασιλιά της Μακεδονίας, να ενώσει τις ελληνικές πόλεις και επικεφαλής αυτών να εκστρατεύσει κατά των Περσών. Ο λόγος αυτός περιέχει το πολιτικό πρόγραμμα του ρήτορα.

Πλαταικός

Ο Ισοκράτης έγραψε το λόγο αυτό για να εκθέσει τις γνώμες του, να προπαγανδίσει υπέρ της ηγεμονίας των Αθηνών και έμμεσα να επιτεθεί κατά των Θηβαίων. Με το λόγο αυτό ο ρήτορας από τις Πλαταιές ζητάει ενώπιον του κοινού των Αθηναίων να αποκατασταθούν οι συμπολίτες του στην πατρίδα τους.

Παναθηναϊκός

Τον Παναθηναϊκό άρχισε να γράφει ο Ισοκράτης σε ηλικία 94 ετών. Τον τέλειωσε όμως στα 97 του λόγω ασθένειας. Ο λόγος αυτός προοριζόταν να απαγγελθεί στη γιορτή

των μεγάλων Παναθηναίων (342/1 π.Χ.). Κύριος σκοπός του λόγου είναι ο έπαινος της Αθήνας και η σύγκρισή της με τη Σπάρτη.

Ελένη

Πρόκειται για επιδεικτικό λόγο, με τον οποίο ο Ισοκράτης καταφέρεται κατά της ρητορικής μόρφωσης που παρέχουν οι προγενέστεροι ή οι σύγχρονοί του και καταδικάζει τη μέθοδο των σοφιστών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα αποσπάσματα του έργου που αναφέρονται στον έπαινο των πολιτικών ικανοτήτων του Θησέα και στη δύναμη του κάλλους από το οποίο νικήθηκαν ακόμη και οι θεοί.

Πανηγυρικός

Είναι ο πιο περιφημος από τους επιδεικτικούς λόγους του Ισοκράτη, ένα πολύ αξιόλογο έργο. Στο λόγο αυτό: α) αναφέρονται τα μεγάλα επιτεύγματα της Αθήνας για την Ελλάδα (πολιτιστική προσφορά, απόκρουση των Περσών), και β) προβάλλεται η πανελλήνια ιδέα η οποία θα ενσαρκωθεί με τον τερματισμό των εμφύλιων συγκρούσεων των Ελλήνων και με τη συνένωσή τους σε κοινό μέτωπο εναντίον των βαρβάρων.

ΑΙΣΧΙΝΗΣ

Κατά Κτησιφώντος

Με το λόγο του αυτό ο Αισχίνης στρέφεται εναντίον του Κτησιφώντα, ο οποίος πρότεινε με ψήφισμα να στεφανωθεί με χρυσό στεφάνι ο Δημοσθένης για τις υπηρεσίες που πρόσφερε στην πατρίδα και τη δημοκρατία μετά τη μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.). Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, το ψήφισμα αυτό παραβίαζε ορισμένους νόμους και κατά συνέπεια έπρεπε να τιμωρηθεί ο Κτησιφώντας ως παράνομος. Στην ουσία όμως ο Αισχίνης κατηγορεί το Δημοσθένη και αυτόν θέλει να πλήξει, καθώς δεν μπορεί να ανεχτεί τη λάμψη του πολιτικού άστρου του πολιτικού του αντιπάλου.

Περί της Παραπρεσβείας

Η υπόθεση του λόγου αφορά την πρεσβεία που έγινε για τη σύναψη ειρήνης με το Φίλιππο το 346 π.Χ., μετά δηλ. τα Ολυμπιακά. Στην πρεσβεία, που ήταν δεκαμελής, συμμετείχαν και ο Φίλοκράτης, ο Κτησιφώντας, ο Αισχίνης και ο Δημοσθένης. Η υπόθεση της δίκης αφορά κυρίως τη δεύτερη πρεσβεία, που είχε σταλεί από μέρους των Αθηναίων, για να δεχτεί τους όρκους του Φίλιππου για την ειρήνη, με τους όρους που είχαν βέβαια συμφωνηθεί στην προηγούμενη πρεσβεία. Ο Φίλιππος περιέβαλε τα μέλη της πρεσβείας αυτής με περιποιήσεις· επίσης προσπάθησε και κατάφερε να παρατείνει το χρόνο της ανταλλαγής των όρκων που επικύρωναν αυτή τη συνθήκη, προκειμένου να προλάβει να υποτάξει τους Θράκες και τους Φωκείς που ήταν σύμμαχοι των Αθηναίων.

Τα γεγονότα αυτά δημιούργησαν υποψίες στο Δημοσθένη σχετικά με την τακτική του Αισχίνη, ο οποίος κατηγορήθηκε για παραπρεσβεία. Τελικά ο Αισχίνης αθώωθηκε με διαφορά μόνο 30 ψήφων (το δικαστήριο αποτελούσαν 501 μέλη).

Κατά Τιμάρχου

Ο Αισχίνης εκφώνησε το λόγο αυτό το 345 π.Χ. Μ' αυτόν επιτίθεται κατά του Τιμάρχου, τον οποίο κατηγορεί για ανήθικες πράξεις που προσβάλλουν τη δημόσια αιδώ. Ατία της επίθεσης κατά του πολύ πλούσιου και με μεγάλη επιρροή Αθηναίου ήταν το γεγονός ότι αυτός μαζί με το Δημοσθένη κατηγορήσαν το ρήτορα (τον Αισχίνη) σαν προδότη που πληρωνόταν απ' τους Μακεδόνες. Ο Τιμάρχος καταδικάστηκε και εξαφανίστηκε από τη δημόσια ζωή.

ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ

Περί των Μυστηρίων

Ο Ανδοκίδης κατηγορήθηκε ότι πήρε μέρος στη γιορτή των μυστηρίων, αν και ήταν αναμειγμένος στην υπόθεση της κοπής των Ερμών, και ότι είχε καταχρηστικά χρησιμοποιήσει τα πολιτικά δικαιώματα που του είχαν αφαιρεθεί εξαιτίας του ότι είχε διαπράξει την παραπάνω ασέβεια (κοπή των Ερμών). Με το λόγο αυτό απαντά στις κατηγορίες αυτές.

ΑΝΤΙΦΩΝΤΑΣ

Τετραλογία Α'

Πρόκειται για ένα λόγο με πλασματική υπόθεση εκούσιου φόνου και με προβλεπόμενη ποιητή το θάνατο.

ΙΣΑΙΟΣ

Περί του Πύρρου κλήρου

Ο Πύρρος υιοθέτησε τον ένα γιο της αδερφής του, τον Ένδιο, ο οποίος, αφού καρπώθηκε την κληρονομιά του θείου του για περισσότερα από είκοσι χρόνια, πέθανε. Στη συνέχεια για την κληρονομιά αυτή ξεσπάει δικαστικός αγώνας, καθώς τη διεκδικούν: α) η Φίλη, για την οποία ο άντρας της Ξενοκλής κατέθεσε με όρκο ότι ήταν γνήσια κόρη του Πύρρου, ενώ ο αδερφός του Ένδιου υποστήριξε ότι ήταν νόθη και ότι ο Πύρρος την απέκτησε με μια εταίρα, και β) η μητέρα του Ένδιου (ο Νικόδημος, που αναφέρεται στο κείμενο, κατέθεσε ότι ο Πύρρος πήρε σύμφωνα με τους νόμους την αδερφή του ως σύζυγο και απ' αυτή γεννήθηκε η Φίλη).

Περί του Μενεκλέους κλήρου

Σύμφωνα με το λόγο, ο Μενεκλής υιοθέτησε γιο, ο οποίος, αφού καρπώθηκε την περιουσία που κληρονόμησε από το θετό πατέρα του (το Μενεκλή) για είκοσι τρία χρόνια, πέθανε. Μετά το θάνατό του την κληρονομιά διεκδίκησαν τ' αδέρφια του Μενεκλή λόγω της συγγένειας από αίμα. Όμως κάποιος Φιλωνίδης κατέθεσε ότι ο Μενεκλής είχε αφήσει γνήσιο γιο· γι' αυτό και τ' αδέρφια του Μενεκλή τον κατηγορήσαν ως ψευδομάρτυρα.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ

Κατά Λεωκράτους

Με το λόγο του αυτό ο Λυκούργος καταλογίζει έσχατη προδοσία, λιποταξία και εγκατάλειψη θέσης στο Λεωκράτη, έναν πλούσιο Αθηναίο που το 338 π.Χ., σε κρίσιμες για την πόλη στιγμές, έφυγε από την πόλη και πήγε στη Ρόδο, απ' όπου επέστρεψε το 331 π.Χ.

ΥΠΕΡΕΙΔΗΣ

Επιτάφιος

Ο λόγος αυτός είναι ένας από τους έξι επιτάφιους που μας σώζονται από την αρχαία ελληνική γραμματεία. Γράφτηκε και εκφωνήθηκε στις αρχές της άνοιξης του 322 π.Χ. Αφορά τους νεκρούς του πρώτου έτους του Λαμακού πολέμου.